

Argumentace a zdůvodnění v etice

argument

množina výroků, z nichž některé představují předpoklady a jeden představuje závěr

dedukce vs. indukce

deduktivní argument – pokud předpokládáme, že premisy jsou pravdivé, *není možné*, aby závěr byl nepravdivý.

induktivní argument – pokud předpokládáme, že premisy jsou pravdivé, *není pravděpodobné*, že závěr bude nepravdivý.

morální argumenty

- nejlépe rekonstruovat jako zjednodušené deduktivní argumenty
- nutno dodat dostatečný počet předpokladů, aby byl argument logicky platný
- pak je možné zkoumat pravdivost předpokladů

příklad rekonstrukce

původní argument

- P1: Ženy mají právo zacházet se svými těly dle libosti, pokud nezpůsobí újmu jiné osobě
- Z: Ženy mají právo na interupci

rekonstrukce

- P1: Ženy mají právo zacházet se svými těly dle libosti, pokud nezpůsobí újmu jiné osobě
- P2: Toto právo zahrnuje libovolný lékařský zákrok
- P3: Interupce je lékařský zákrok
- P4: Interupce způsobí újmu jen plodu, což není osoba
- Z: Ženy mají právo na interupci

zásady rekonstruování

- použití platných deduktivních schémat
- dostatečné množství premis
- dostatečná obecnost premis
- princip vstřícnosti
- premisy v souladu s oponentovými názory
- premisy nesmí obsahovat dokazovanou tezi
- nelze zaměňovat různé významy výrazů bez dostatečného zdůvodnění

hodnocení morálních argumentů

- metoda protipříkladu – vyvrácení deduktivní platnosti
 - P1: všechny vraždy by měly být trestné
 - P2: Interupce by měla být trestná
 - Z: Interupce je vražda

nalezněte protipříklad

hodnocení morálních argumentů

- hodnocení obecných předpokladů – nalezení protipříkladu
 - Žena má právo podstoupit jakýkoli lékařský zákrok
 - a co lékařské experimenty či zamítnuté zákroky?
 - Ukončení života nevinné bytosti je nemorální, pokud nejde o záchranu jiného života
 - a co když pokračování života závisí na něčem, na co daná bytost nemá právo? (houslista)
 - Lhaní je nemorální
 - a co milosrdná lež ze soucitu?

hodnocení morálních argumentů

- nalezení a zpochybnění skrytých předpokladů
 - Interupce způsobí újmu pouze plodu, což není osoba.
 - Jaká koncepce osoby umožňuje toto vymezení a je přijatelná i v jiných oblastech?

hodnocení morálních argumentů

- řada předpokladů bude tvořena obecnými morálními principy (užitek, respekt, spravedlnost, rovnost, ctnost)
- zdůvodnění je závislé na zdůvodnění normativních teorií
- tyto principy mohou být ve vzájemném rozporu; je nutno je zvážit a zvolit - jak

zdůvodnění ve vědě a etice

- věda:
 - pozorování
 - hypotéza
 - predikce
 - experimentzásadní role empirické evidence
- etika:
 - je nám empirická evidence k užitku?
 - pokud ne, je možné normativní teorie zdůvodnit?
 - pomůže analogie s matematikou?

role intuic

- normativní koncepce se opírají o naše morální intuice
- morální intuice jsou různým způsobem podmíněné; panuje spor o jejich evidenční status
- žádná koncepce neodpovídá všem našim intuicím; je třeba vážit a upravovat
- nalezení rovnovážného stavu mezi intuicemi o případech a principech – **reflektovaná vyváženost**

kauzální inference

- usuzujeme z příčiny na následek a naopak
 - Pachatel Kudla si byl vědom, že za úkladnou vraždu hrozí trest smrti, a tvrdí, že jen to mu zabránilo oběti podřezat hrdlo. Trest smrti je tedy účinným odstrašujícím prostředkem.
- pravidla analýzy:
 - dostatečná velikost vzorku
 - reprezentativnost vzorku
 - kontrolní skupina
- možné klamy: záměna příčiny a účinku, záměna korelace či posloupnosti za příčinnost

analogie

- Jednou ráno se probudíte a zjistíte, že s vámi v posteli leží bezvědomý houslista. Je to slavný houslista, kterému diagnostikovali fatální nemoc ledvin. Společnost milovníků hudby zjistila, že jste jediným člověkem, který má vhodný typ krve, a tedy může pomoci. Unesli vás a napojili na houslistův oběhový systém, aby vaše ledviny čistily jeho krev. Kdyby jej odpojili, zemřel by, ale jinak se za devět měsíců uzdraví a může být odpojen. Tak jako v případě tohoto houslisty neexistuje mravní povinnost vaše tělo poskytnout, i když jde o osobu, tak také v případě těhotenství neexistuje mravní povinnost poskytnout vaše tělo plodu.
- Primární analogát: osoba, závislá na vašem těle, devět měsíců, nedobrovolnost vztahu, tedy neexistuje povinnost setrávat
- Sekundární analogát: osoba, závislá na vašem těle, devět měsíců, nedobrovolnost vztahu, tedy?
- Podstatné charakteristiky a podstatné rozdíly určují sílu argumentu z analogie.

další zdůvodnění

- odkaz na autoritu
- ad hominem
- šikmá plocha
- predikce
- indukativní generalizace
- odkaz na nevědomost
- úhybný manévr
- strašák

Normativní etika

vymezení NE

- vytvořte seznam etických otázek
- která otázka vymezuje předmět normativní etiky?

vymezení NE

- vytvořte seznam etických otázek
- která otázka vymezuje předmět normativní etiky?

JAK MÁM ŽÍT?

relativismus

- naznačte možné odpovědi na tuto otázku
- posudte jejich vzájemnou slučitelnost
- existují neslučitelné normativní požadavky?
- je jejich neslučitelnost fatální?
- existují nějaké jasné a nezpochybnitelné příklady morálního a nemorálního jednání?

vymezení NE

- odpověď na otázku, jak žít
- nalezení a zdůvodnění obecného principu nebo obecných principů, které zdůvodňují naše činy a rozhodnutí
 - proč je nemorální zapálit dítě pro potěšení?
- pokud je principů více, snaha setřídít, systematizovat, posoudit slučitelnost případně redukovat a zdůvodnit

aplikovaná etika

- aplikace normativních principů na konkrétní skutky
- neexistuje ostrá hranice mezi aplikovanou a normativní etikou – otázka stupně obecnosti pravidel:
 - Proč by Alena neměla jít na interrupci?
 - Protože interrupce způsobuje smrt lidské bytosti a Alena k tomu nemá žádné vážné důvody.
 - Proč by to měl být problém?
 - Protože zabít nevinnou bytost je nemorální.
 - Proč je to nemorální?
 - Protože tím připravíme tuto bytost o velké množství blaha, které by jinak mohla zažít.
 - No a?
 - No přece snižovat množství blaha a zvyšovat množství utrpení na světě je nemorální!

meta-etika

- Bylo správné zveřejňovat karikatury Mohameda v novinách?
- Myslím, že každý má právo vyjadřovat svůj názor, tak proč by to nebylo správné?
- To ano, ale je to tak i v případě, že se tím dotýkáš náboženského cítění věřících?
- Hm, možná ne, ale stejně, co to znamená „správné“? Pro někoho je správný trest smrti, pro jiného ne. Stejně je to všechno relativní a my nikomu náš názor nemůžeme nutit.

meta-etika

- dvě skupiny otázek:
 - svoboda projevu: koho se týká? všech? mužů? žen? dětí? černochoů? nacistů? komunistů? co když povede ke třetí světové válce? lze svobodu projevu redukovat na obecnější princip?
 - „správnost“ - vlastnost činů? empirická? jak poznáváme? lze to vědět s jistotou? existují morální fakta a pravdy?
 - sémantické, logické, epistemologické a metafyzické otázky na téma moralita
- možnost shody na jedné úrovni a rozdílu na jiné → nezávislost sfér zájmu

normativní etika není:

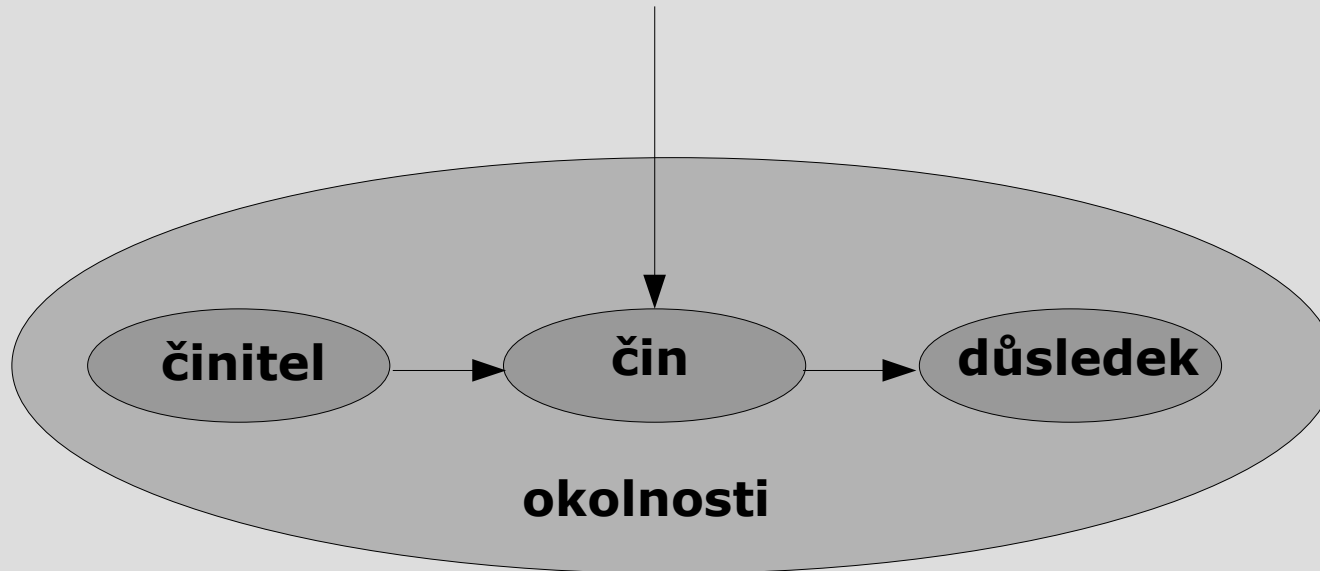
- deskriptivní
 - sociologie, právo, historie – nekladou normativní požadavky
- právo
 - má zohledňovat morálku, ne naopak
- racionalita
 - je morální jednání zároveň racionální?

zdůvodnění v etice

- jak probíhá zdůvodnění ve vědě?
- lze podobný proces aplikovat v etice?
- co je evidencí v etice?
 - Rawls: reflective equilibrium (reflektovaná vyváženost)

morální faktory

**je čin z morálního
hlediska správný?**

morální faktory

- morální charakter činu (povinnost, možnost, zákaz) závisí na řadě různých podmínek, tzv. morálních faktorů:
 - topící se žena, jen já ji mohu zachránit, mám to učinit?
 - dobrý důsledek – zachráněný život
 - musím ukrást loď – porušení práva na vlastnictví
 - je to má žena – zvláštní povinnost
 - riskuji život
- epistemologické a metafyzické pojetí faktorů

morální faktory

- je nutná analýza faktorů pro každý daný čin?
 - jen u složitých mravních otázek
- role normativní etiky:
 - nalézt relevantní normativní faktory
 - specifikovat přesně jejich obsah (např. dobrý důsledek)
 - vysvětlit, proč je daný faktor vůbec v dané otázce relevantní.

Faktor 1 důsledky činu

hodnota důsledků činu

- čin je správný, pokud (a jen pokud) jeho dobré důsledky převažují nad špatnými
- norma: jednej tak, aby důsledky tvého jednání byly co nejlepší

jaké důsledky?

- dlouhodobé i krátkodobé
 - Obamova reforma zdravotnictví
 - reforma penzijního systému v ČR

- přímé i nepřímé

topí se pět lidí, já mohu zachránit pouze jednoho, kamarád je zdatnější plavec, může zachránit všechny

- nekonáním nepřímo zachráním pět lidí

jaké dobro?

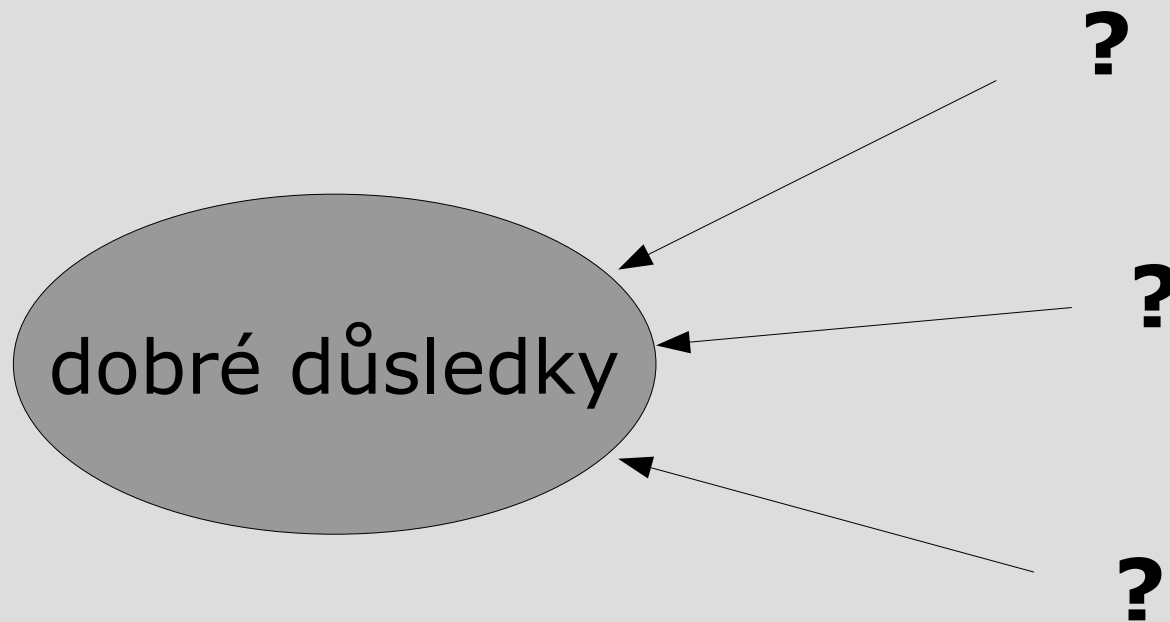
- dobro o sobě, nebo instrumentální?

- Příklad:
 - mám darovat jeden automobil sociálně chudé rodině, nebo deset automobilů miliardáři, který už jich má čtyřicet?
- jaký je v jednotlivých alternativách poměr instrumentálního dobra k dobru o sobě?
- norma: jednej tak, aby tvé činy produkovaly dobro o sobě
- pozn.: míra instrumentálního dobra může být evidencí pro vyšší míru dobra o sobě.

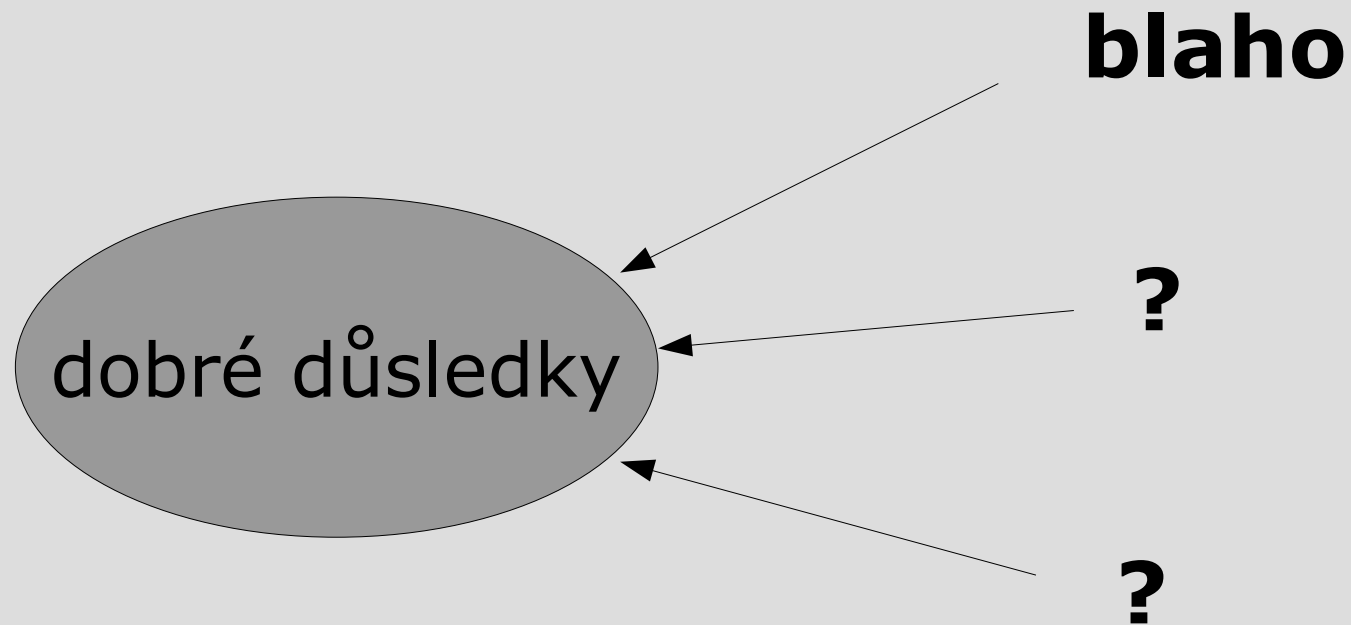
teorie dobra

- co jsou dobré důsledky?

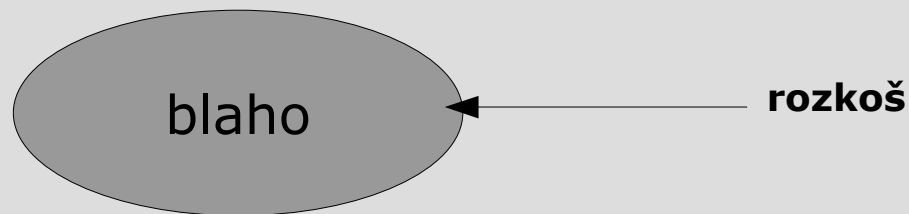
teorie dobra

- co jsou dobré důsledky?

hedonismus

- blaho je *jediným* faktorem určujícím kvalitu důsledků.
- *jediným* faktorem určujícím míru blaha je míra fyzické rozkoše
- formy:
 - psychologický h.
 - etický h.
 - hodnotový h.
 - h. blahobytu

jak určit míru blaha?

- kvantitativní hedonismus (Bentham)
 - délka krát míra rozkoše
 - rozkoš minus bolest
 - všechny formy rozkoše jsou stejně hodnotné:

námitka

- spokojená želva
- existují kvalitativní rozdíly mezi rozkošemi
- Benthamův hedonismus je prasečí filozofie

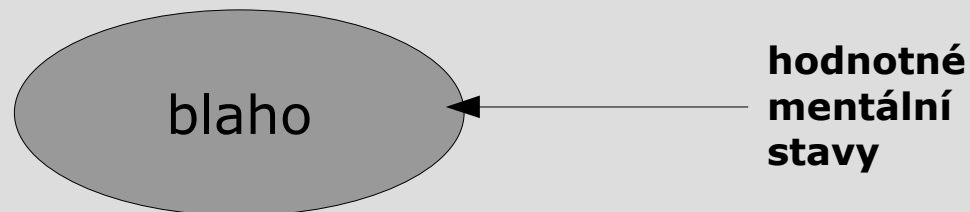

jak určit míru blaha?

- kvalitativní hedonismus (Mill)
- některé rozkoše jsou hodnotnější - kvalita
- rozkoše těla x rozkoše intelektu
 - přátelství
 - láska
 - umění
 - objevy
 - kreativita
- kdo posoudí míru? - experti

teorie mentálních stavů

- pokud jsou různé druhy rozkoše s různou hodnotou, nelze blaho definovat obecněji pomocí hodnotných mentálních stavů?
- Teorie mentálních stavů

„Co nevíš, to tě nebolí“

námítky

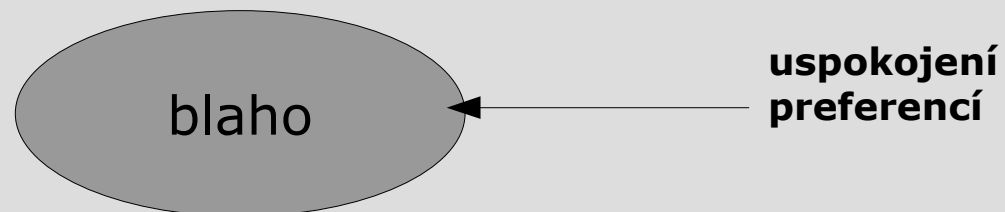
- 1.
 - případ podváděného manžela a podnikatele, který se to nikdy nedozví
 - „Může tě bolet i to, co nevíš“
 - blaho není jen subjektivní záležitost
- 2.
 - Experience machine

Robert Nozick

Preferenční teorie blaha

- blaho znamená dosáhnout toho, co od života očekávám
- člověk si nemusí být vědom, že jeho preference jsou uspokojeny (x teorie mentálních stavů)

které preference?

- řada mých preferencí je založena na chybných závěrech či hodnotách

„Chci se proslavit na internetu“

- aktuální x ideální preference
 - ty, které by člověk měl, kdyby byl plně racionální, informovaný a nepředpojatý
- proč omezovat preference na ideální?
 - ideální preference odhalují skutečné hodnoty

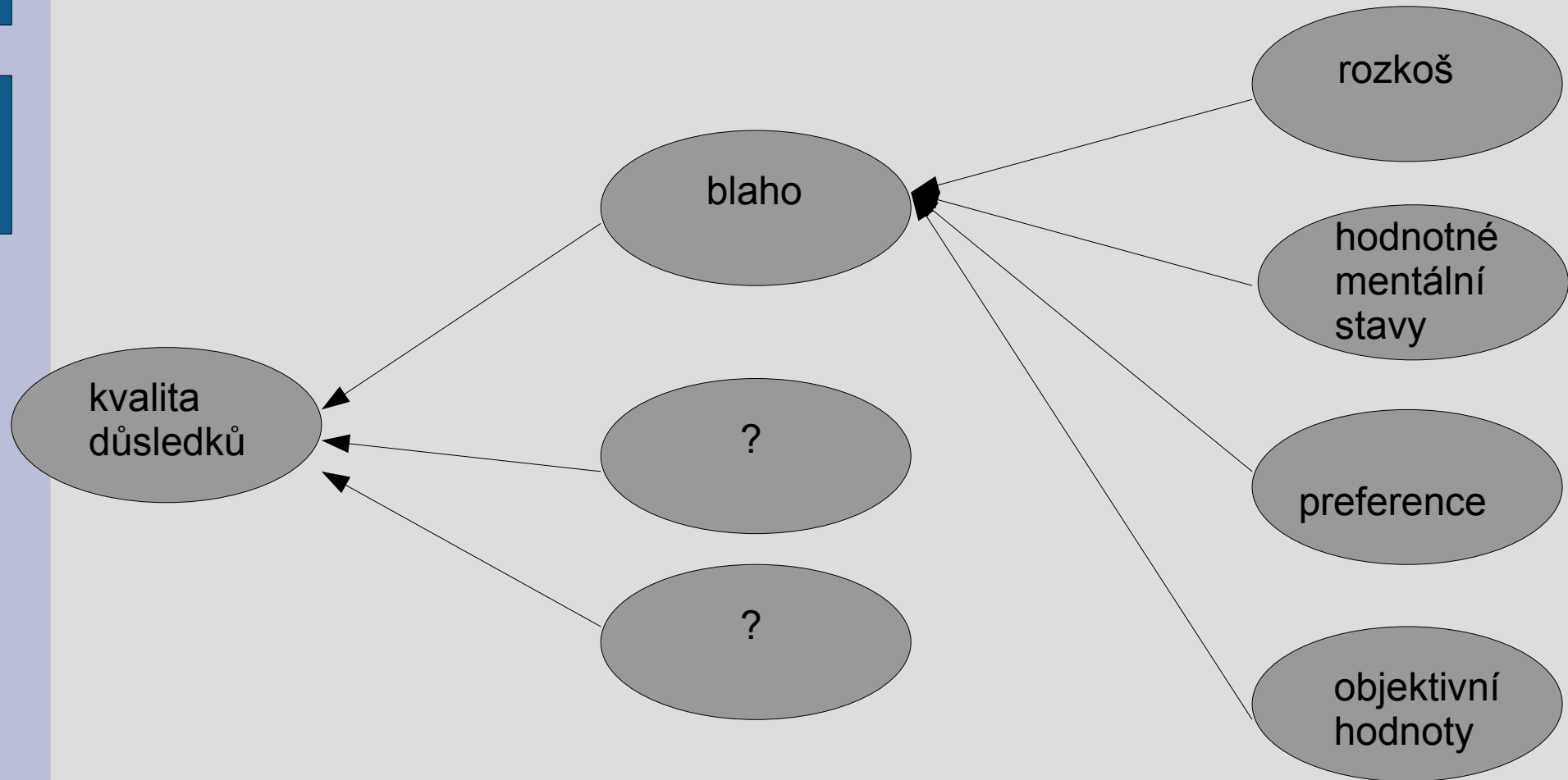
objektivní teorie blaha

- blaho = dosažení objektivních hodnot
- preference, mentální stavy a rozkoš jsou irelevantní
- (uznání, kreativita, zdraví, vědomosti, přátelství, svoboda, respekt)
- proč jsou hodnotné zrovna tyto jevy?
 - dokonalosti

námitka

- Dobrý Will Hunting
 - můj život by mohl být hodnotnější, kdyby obsahoval něco, o co osobně vůbec nestojím
 - jsou hodnoty, o které nikdo nestojí, které nejsou nikým preferovány?
 - souběžnost hodnot a preferencí lze zaručit jen tak, že do pojmu hodnot preference zabudujeme.

shrnutí

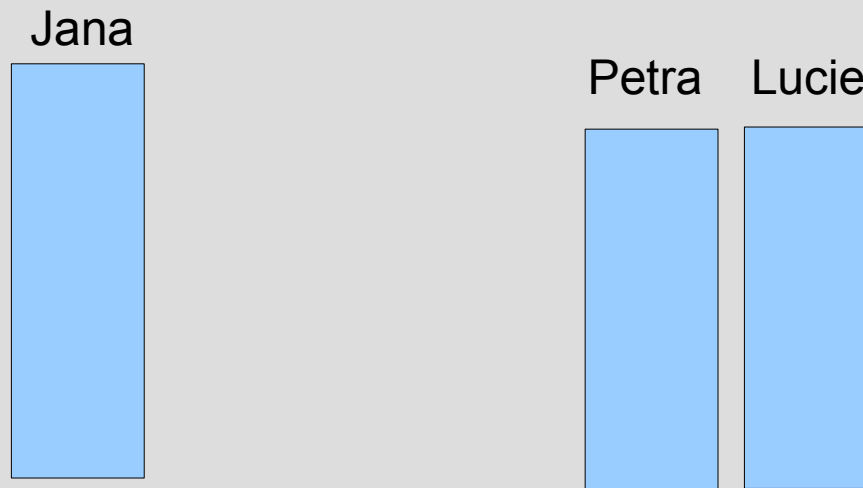

celkový pohled

- čí míru blaha máme brát v potaz?
 - jen vlastní
 - všech
- jsou všechny stejně důležité?
- **NORMA** – maximalizace dobrých důsledků z nestranného, objektivního, neosobního hlediska.

interpersonální sčítání

- máme brát ostatní bytosti jednotlivě, nebo celkově?
 - čin A – lepší pro Janu (10 PH)
 - čin B – lepší pro Petru (8 PH) a pro Lucii (8PH)

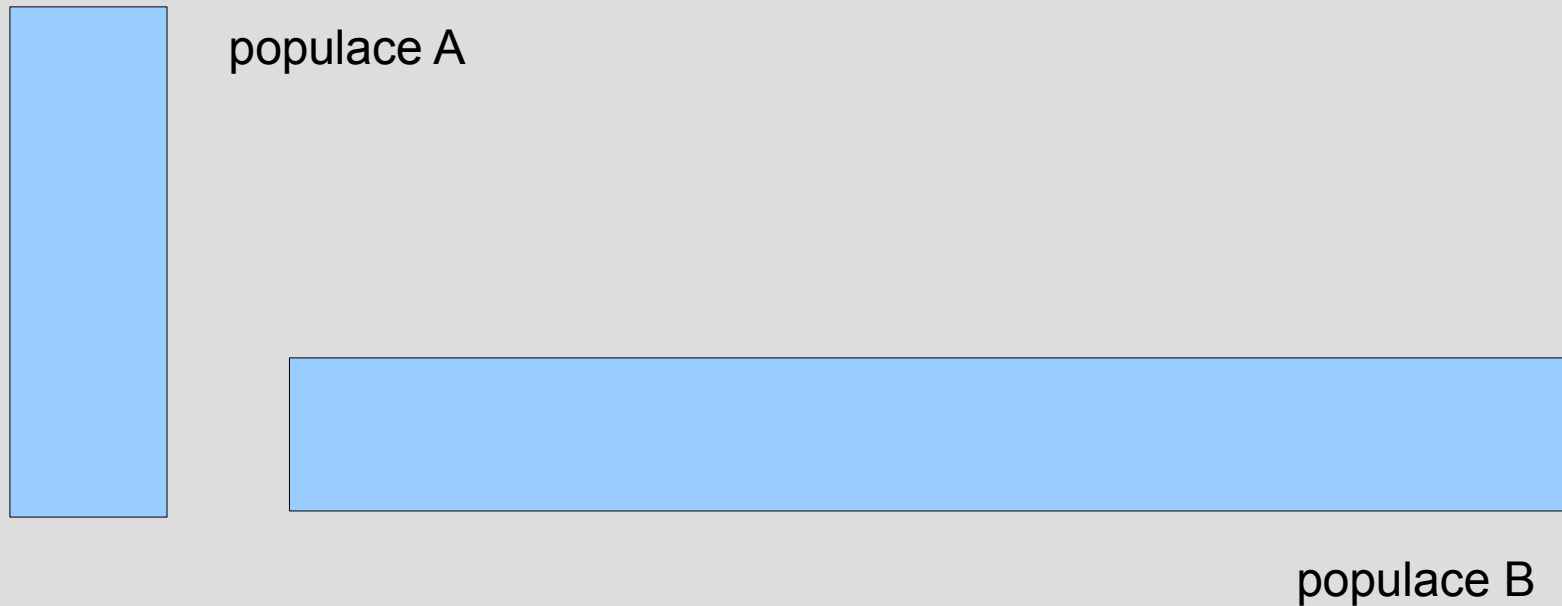

problémy celkového pohledu

- interpersonální srovnání blaha
 - kolik je jeden blažík?
 - kolik steaků by se vyrovnalo jedné opeře?
 - lze srovnávat bolesti? mentální stavy? preference?

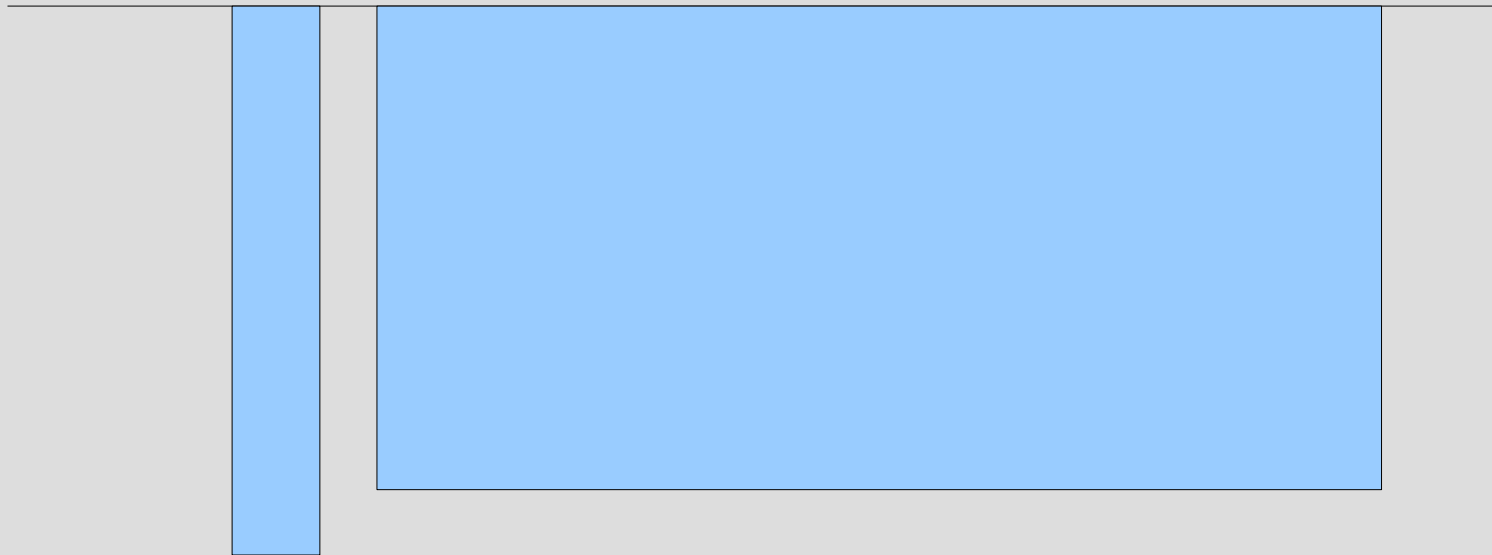
problémy celkového pohledu

- Odpudivý závěr (D. Parfit)

problémy celkového pohledu

- teorie průměrné míry blaha

Distributivní morální faktory
rovnost, vina, zásluhy

Rovnost

- Je blaho jediným relevantním faktorem?
 - **Welfarismus** – ano
 - **Egalitarianismus** – ne – záleží také na distribuci blaha

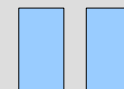
A dostane 90 blažíků

B dostane 10 blažíků

x

A dostane 50 blažíků

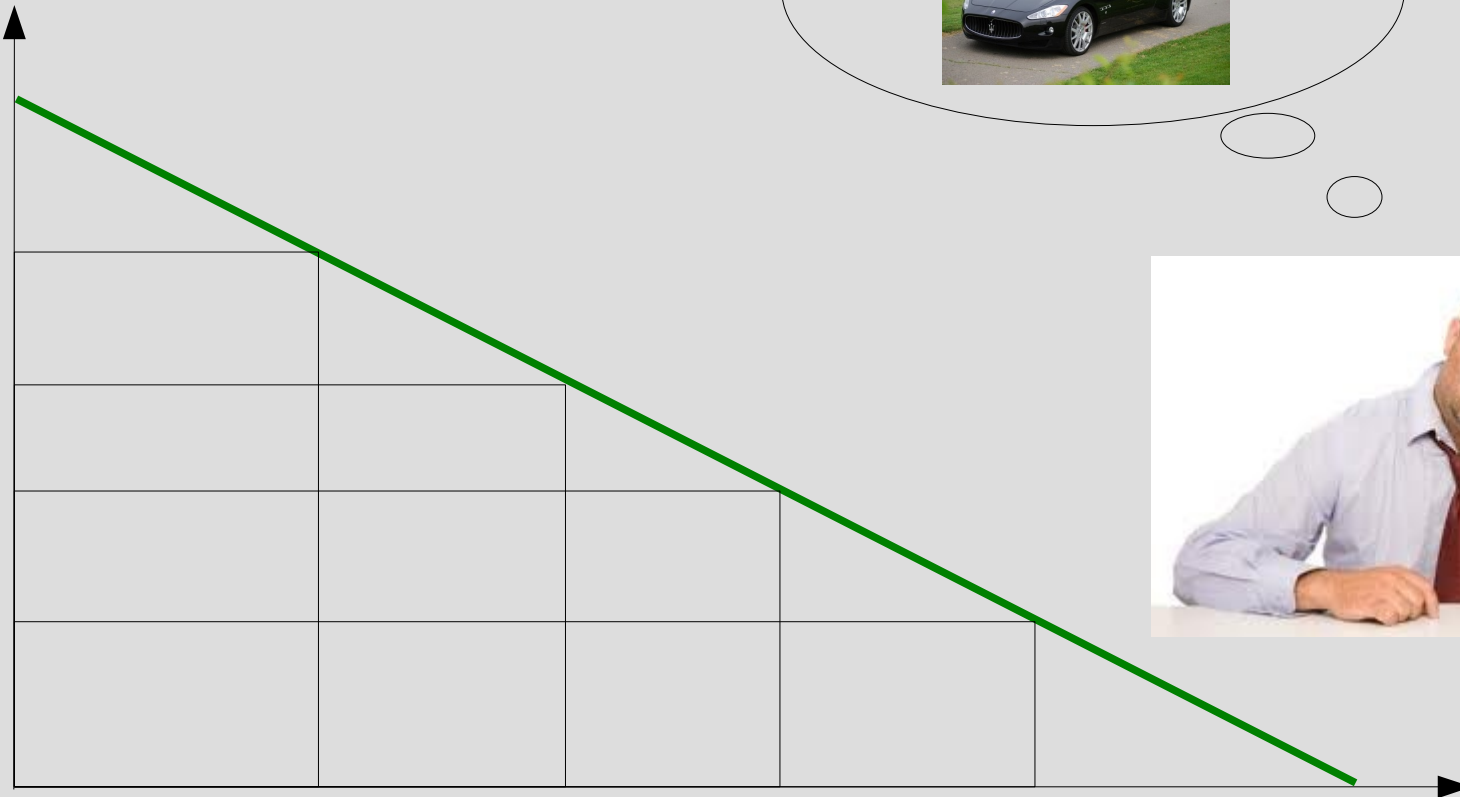
B dostane 50 blažíků

- Který důsledek je lepší?

instrumentalita rovnosti

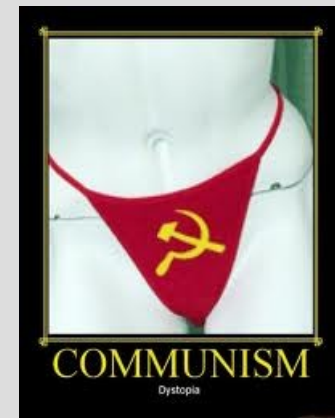
množství zdrojů

mezní užitek

problémy

- Srovnání relativní hodnoty množství blaha a rovnosti jeho distribuce
 - co když rovnost znamená snížení celkové míry blaha?
 - Sedm rodin pobírá soc. dávky 5000, tři rodiny 10000. Kvůli rovnosti je třem bohatším rodinám odebráno 5000.

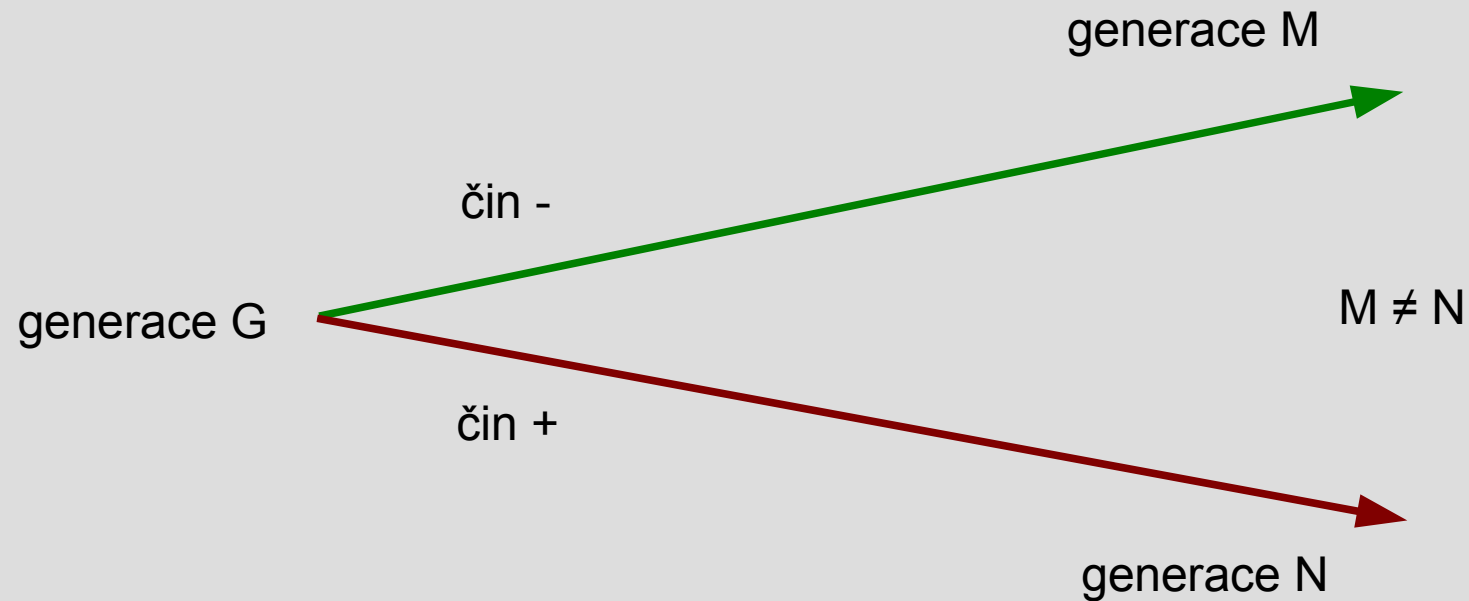

- Status ekonomicky nejslabších

Parfit: princip rovnosti → princip vážené dobročinnosti

- čím nižší ekonomický status lidé mají, tím větší hodnotu bude mít skutek, který zvýší jejich blaho
- distribuce nikoli rovná, ale s akcentem na nejchudší vrstvy

- rovnost mezi generacemi?
Parfit – non-identity problem

Libertarianismus (R. Nozick)

- redistribuce bohatství je v rozporu s lidskou svobodou a inherentně nespravedlivá.
- rovnost se musí týkat příležitosti!
 - princip rovnosti při získávání zdrojů
 - princip rovnosti při převodu vlastnictví
 - princip rovnosti při nápravě

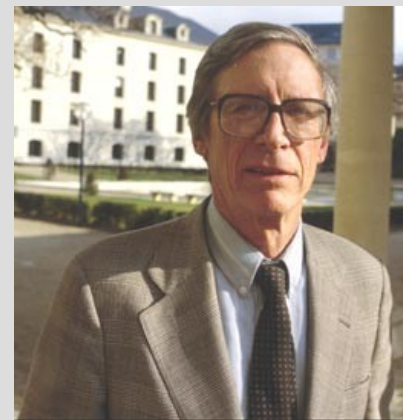

daně=otroctví

- Principy spravedlnosti – J. Rawls

Problémy pro Nozicka

- obhajitelnost nemorálních činů
 - nezohledňuje štěstí a nahodilost
 - charita a pomoc chudým
- práva založena na racionální dohodě
 - princip rovnosti
 - princip rozdílu

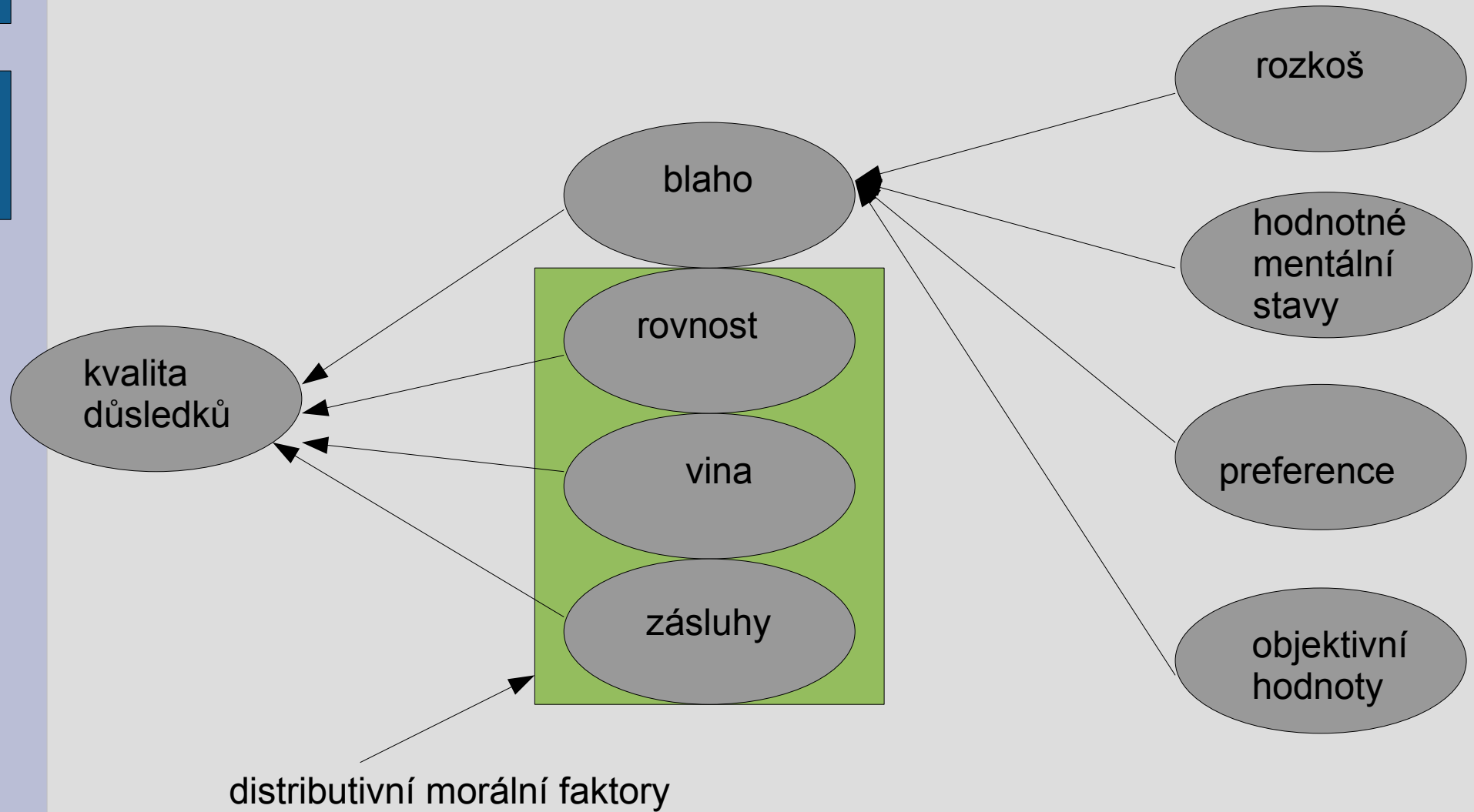
Vina a zásluhy

- Příklad: exploze, Alena a Petr těžce zranění, můžeme pomoci jen jednomu. Komu máme pomoci?
 - Dodatek: Petr explozi způsobil.
- Je z morálního hlediska jedno komu pomůžeme?
- Alternativa: můžeme pomoci oběma stejně. Máme to učinit?
- Welfarismus: ano – zvýšení celkového blaha
- Retributivismus: ne - pomoc Petrovi by byla nemorální – zaslouží si trpět

Spravedlnost

- Čin je spravedlivý, pokud odráží přítomnost či absenci morálně relevantních rozdílů (zájmů, viny, zásluh) mezi jedinci, kterých se dotýká

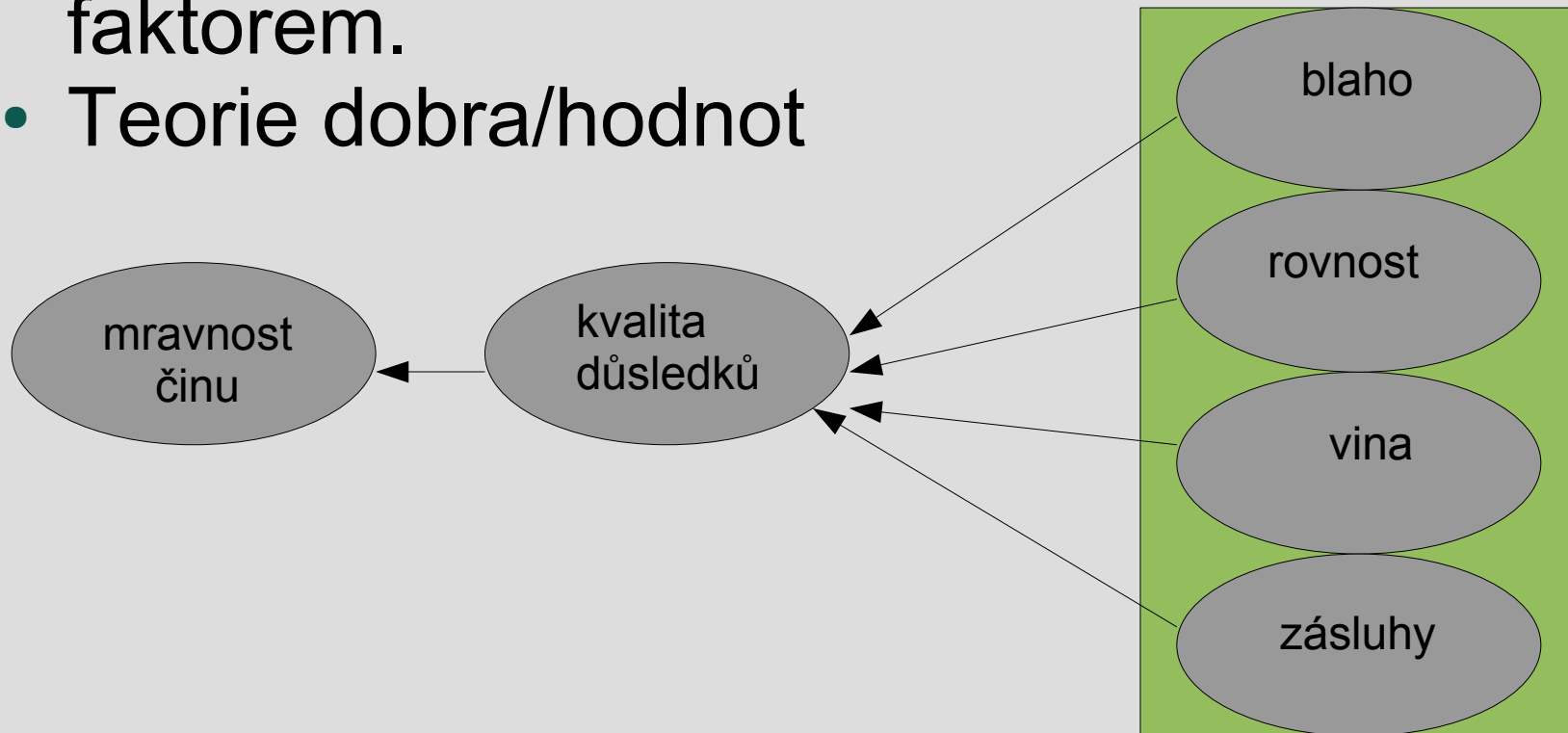
shrnutí

Konsekvencialismus

Morální povaha činu

- Důsledky činu jsou relevantním morálním faktorem.
- Teorie dobra/hodnot

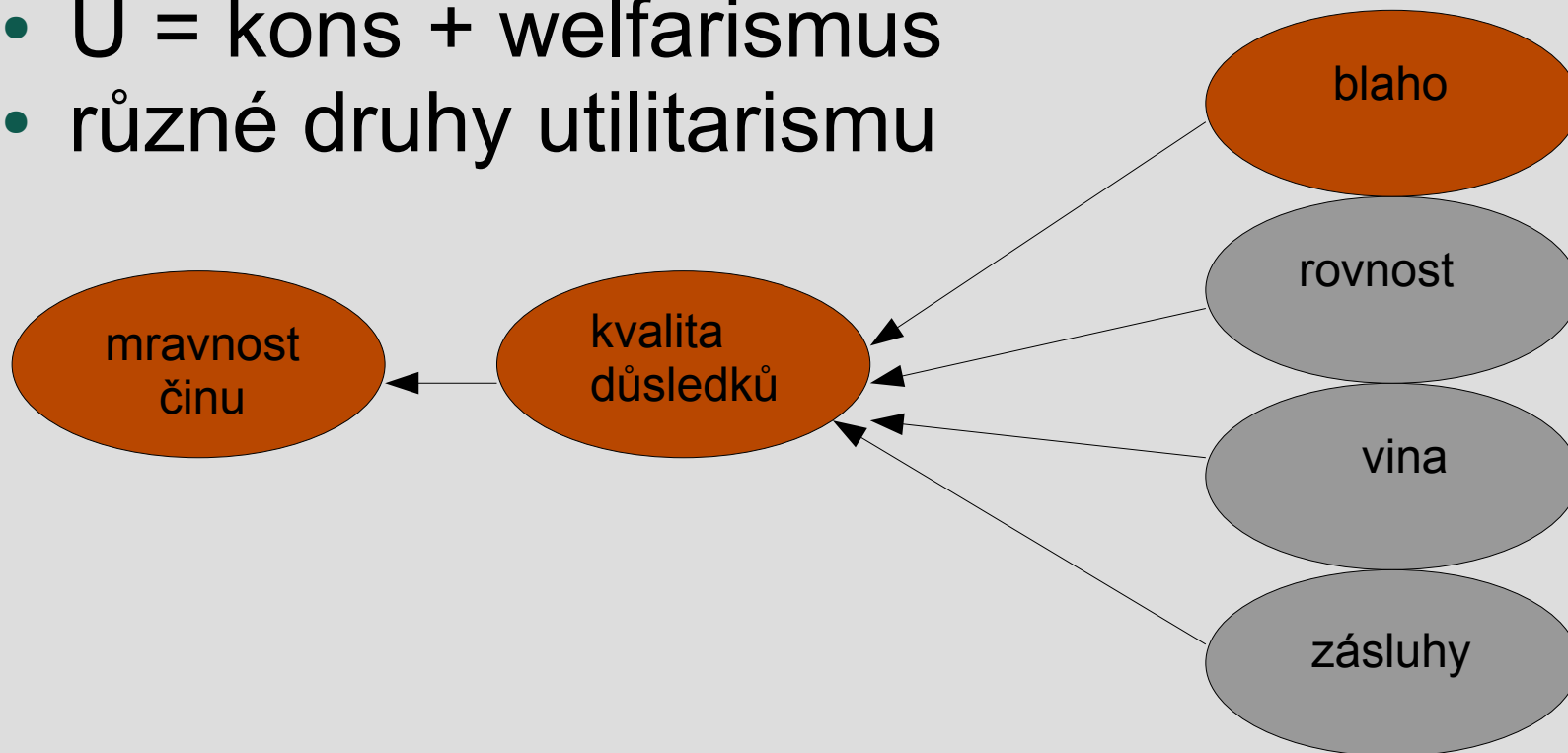

Konsekvencialismus

- Morální povaha činu je dána JEN kvalitou jeho důsledků
 - Jedinec má **povinnost** vykonat ten a jedině ten skutek, který má z možných alternativ **nejlepší** důsledky

Utilitarismus

- různé druhy konsekvencialismu
- U = kons + welfarismus
- různé druhy utilitarismu

Kritika utilitarismu

1. Neadekvátnost welfarismu

- nezohledňuje distributivní principy

2. Neznáme budoucnost

- vedlejší důsledky
 - dlouhodobé důsledky
 - nekonečný řetězec důsledků
-
- NELZE POZNAT DŮSLEDKY NAŠICH ČINŮ

odpověď

- problém pro všechny přijatelné koncepce
- není paralyzující
- **subjektivní a objektivní** teorie správnosti důsledků
 - Petr, motivován soucitem, dal žebrákovi 50 Kč na polévku. Žebrák má v úmyslu si koupit polévku, ale pak podlehne pokušení, koupí si alkohol a po jeho požití zemře.

3. kalkulace důsledků

- kalkulace důsledků v každém jednotlivém případě vede k nemožnosti konat

odpověď:

- odkaz na běžná pravidla morality odvoditelná z konsekvencialismu
- odkaz na typy skutků: **utilitarismus pravidel**

4. Jsou důsledky skutečně jediným relevantním faktorem?

DEONTOLOGIE

DEONTOLOGIE

Kritika konsekvencialismu

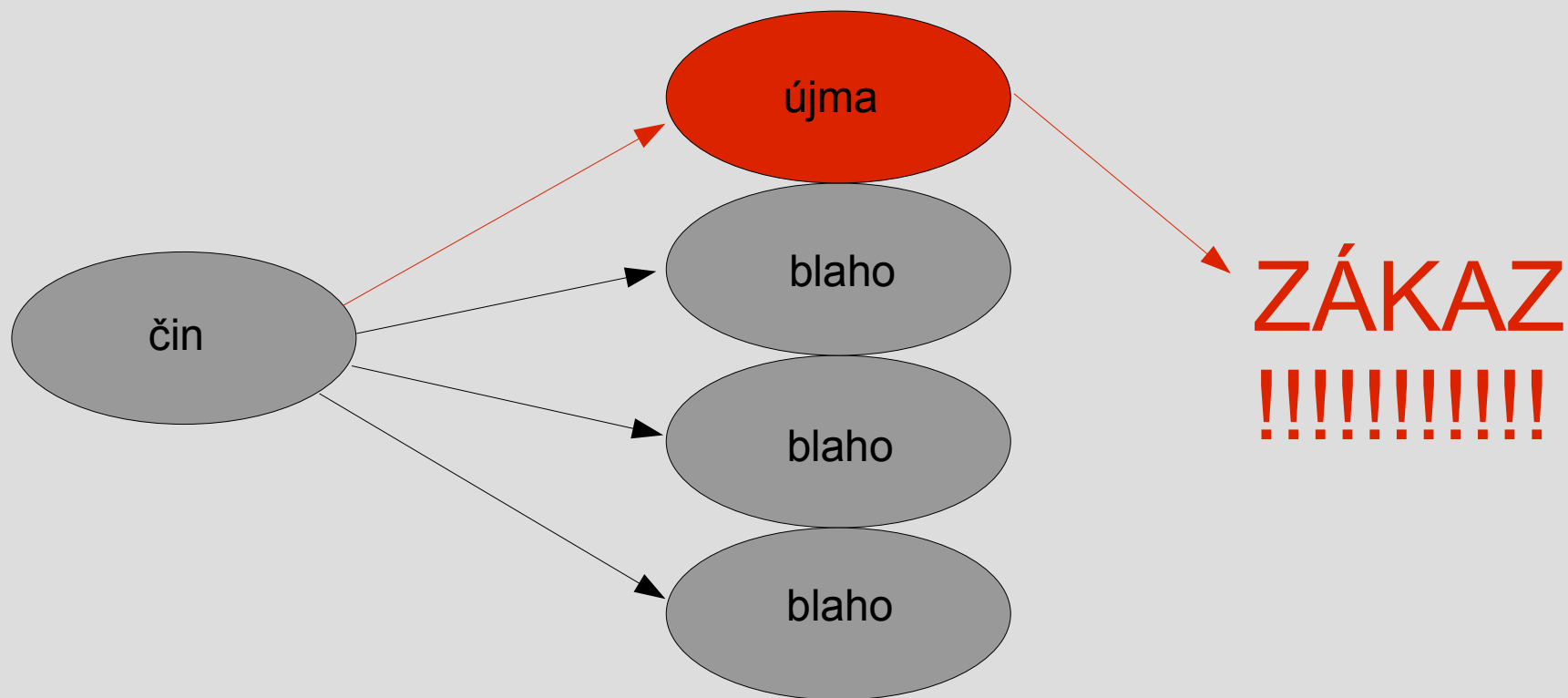
- Přílišná permisivnost – umožňuje činy v rozporu s intuitivní morálkou
 - Transplantační dilema
 - Konsekvencialismus – ANO
 - Intuitivní morálka – NE
 - Některé činy jsou nepřípustné, i když mají celkově lepší důsledky

Újma

- Kromě kvality důsledků existuje druhý normativní faktor – ÚJMA
- Nejde o alternativní nebo sekundární faktor
- Vznik újmy je **omezením** maximalizace dobrých důsledků
- DEONTOLOGIE – teorie, která přijímá, že maximalizace dobrých důsledků má jistá **omezení**.

Zákaz ubližovat

Normy v konsekvencialismu

- K může obsahovat jisté normy
 - Pomáhat, nekrást, nezabíjet, **neubližovat**
- Normy mají jen instrumentální charakter
- Konsekvencialismus tedy umožňuje činy, které jsou intuitivně nepřijatelné
- Naše morální intuice jsou deontologické.

Odpověď konsekvencialismu

1. realistický popis situace

- jaké jsou všechny realistické důsledky transplantace?
 -
 -
 -

Odpověď konsekvencialismu

- Příklad transplantace lze upravit, aby skutečně bylo zřejmé, že nejlepší rozhodnutí je orgány transplantovat

ALE

- v nerealistických scénářích naše intuice selhávají
 - Naše intuice jsou málo spolehlivé
 - Není již v rozporu s intuicí, že nejlepší volba je Pepu obětovat

Další aspekty deontologie

- pravidla
- některé činy jsou inherentně správné/nesprávné
- akcent na prohibice – prostor pro vlastní projekty
- relativita povinností vůči subjektu

Vyvážení morálních faktorů

- Deontologie musí specifikovat relativní hodnotu **zákazu ubližování a maximalizace důsledků**.
- Je sebemenší újma důvodem k odmítnutí jakkoli jinak dobrého skutku?

Příklad: mučením teroristy mohu předejít milionům obětí jaderné války. Je mučení skutečně nepřípustné?

Umírněná a absolutní D

- Absolutní deontologie
 - Jakákoli újma vždy převažuje
 - Je těžké žít morálně
 - Nemorálnost nemusí vést k vině
- Umírněná deontologie
 - Existuje omezení zákazu ubližovat
 - Někdy kladné důsledky převažují nad zákazem
 - Obtížné specifikovat, kde existuje bod zlomu.

Deontologické teorie

- Deontologie – omezení maximalizace blaha
 - Zákaz páchat újmu
- Požadavek těžko splnitelný – každý čin v posledku vede k nějaké újmě
 - Dopřeji dětem dovolenou na lyžích – mohl jsem dětem v Africe zaplatit rok školy
 - Odmítnu pacienta usmrtit – pacient se dvacet minut dusí, než zemře
 - Odmítnu transplantovat Pepovy orgány – pět pacientů zemře
- Mnoho dobrých skutků má špatné vedlejší účinky – problém pro deontologii

2 teorie – 2 řešení

1. Teorie zaměřené na subjekt činu
(povinnosti subjektu)
2. Teorie zaměřené na objekt činu
(práva objektu)

Teorie zaměřená na subjekt

Existují normy (povinnosti a dovození), které nám poskytují jedinečné (subjekt-relativní) důvody konat.

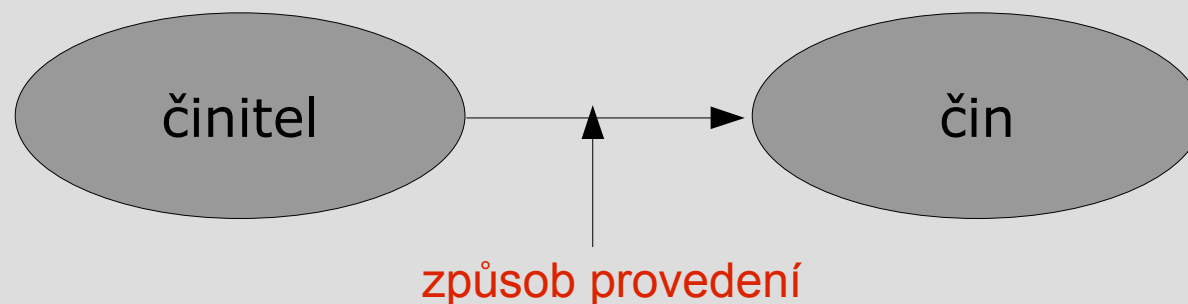
Moralita je v podstatě osobní záležitost – podstatné je mít nezatížené vlastní svědomí

Varianta A – důraz na způsob vykonání činu

Mravnost skutku je dána povahou
vykonaného činu.

Kategorický zákaz vykonávat určité skutky –
vražda.

vražda = smrt + vůle + **kauzální vztah**

Specifikace kauzálního vztahu

- Způsobení x zanedbání (omission)
- Způsobení x umožnění (allowing)
- Způsobení x urychlení nevyhnutného

Tradiční katolická distinkce:

Konání zla x dovolení zla

Je kategoricky zakázáno konat zlo, ale dovolit zlo je možné zdůvodnit, pokud tím lze předejít ještě horším důsledkům

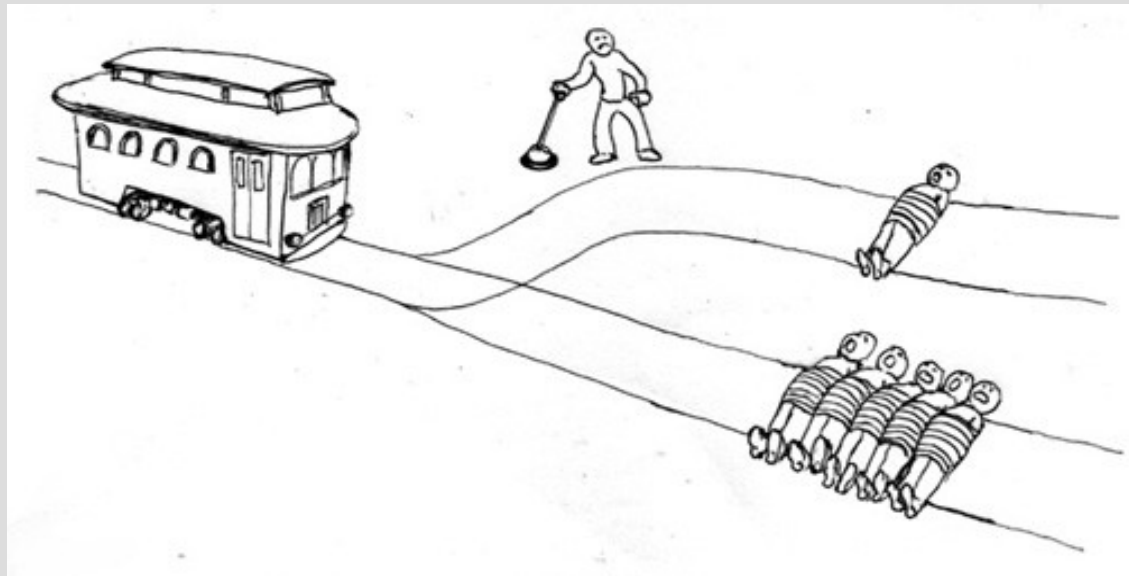
Vysvětlení transplantace:

- Pepovy orgány je nepřipustné použít – transplantace je příkladem vykonání zla. Smrt pěti pacientů je příkladem dovolení zla.

Problémy distinkce

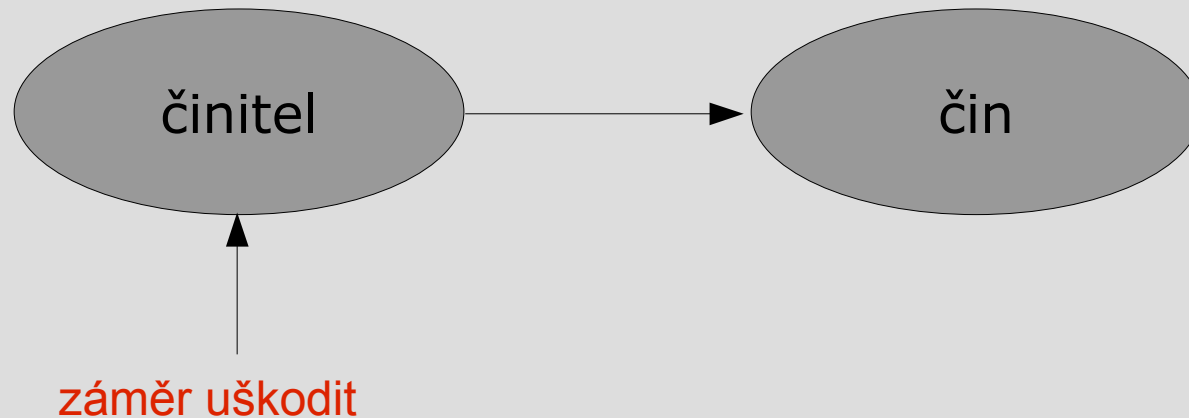
Rachels: distinkce v podstatě morálně irelevantní.
Neintuitivní v případě problému tramvaje

Varianta B – důraz na záměr

Pro mravnost činu je důležitý **záměr** činitele.

- Záměr uškodit – nepřípustné
- Záměr neuškodit – v pořádku

Specifikace záměru

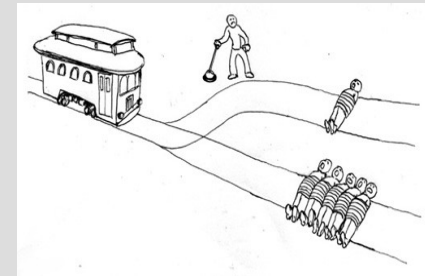
- Záměr x přesvědčení
- Záměr x přijetí rizika
- Záměr x způsobení škody
- Tradiční katolická doktrína **dvojího účinku**:
 - Je kategoricky zakázáno záměrně způsobit zlo.
Pokud zlo pouze předvídáme, riskujeme nebo nezamýšleně způsobíme, je možné skutek zdůvodnit poukazem na dobré celkové důsledky.

Vysvětlení intuic

- Transplantace – Pepova smrt je zamýšlená, tj. nepřípustná

- Tramvaj – Dělníkova smrt je předvídaná, způsobená, ale nezamýšlená. Lze zdůvodnit poukazem na záchranu 5 životů.

Teorie zaměřené na objekt

- Norma specifikována v pojmech práva objektu:

Každý má právo **nebýt používán jako pouhý prostředek** k maximalizaci dobrých důsledků bez vlastního souhlasu.

Vysvětlení intuic

- Transplantace – Pepa byl použit jako prostředek záchrany 5 pacientů bez jeho souhlasu – nepřípustné.
- Tramvaj – Dělník nebyl použit jako prostředek záchrany – ostatní dělníci by byli zachráněni, i kdyby na vedlejší koleji nebyl nikdo.
- Srov. důraz na záměr: i kdybych chtěl dělníka zabít, bylo by mé přehození výhybky zdůvodnitelné – dělník nebyl prostředkem.

Paradox omezení

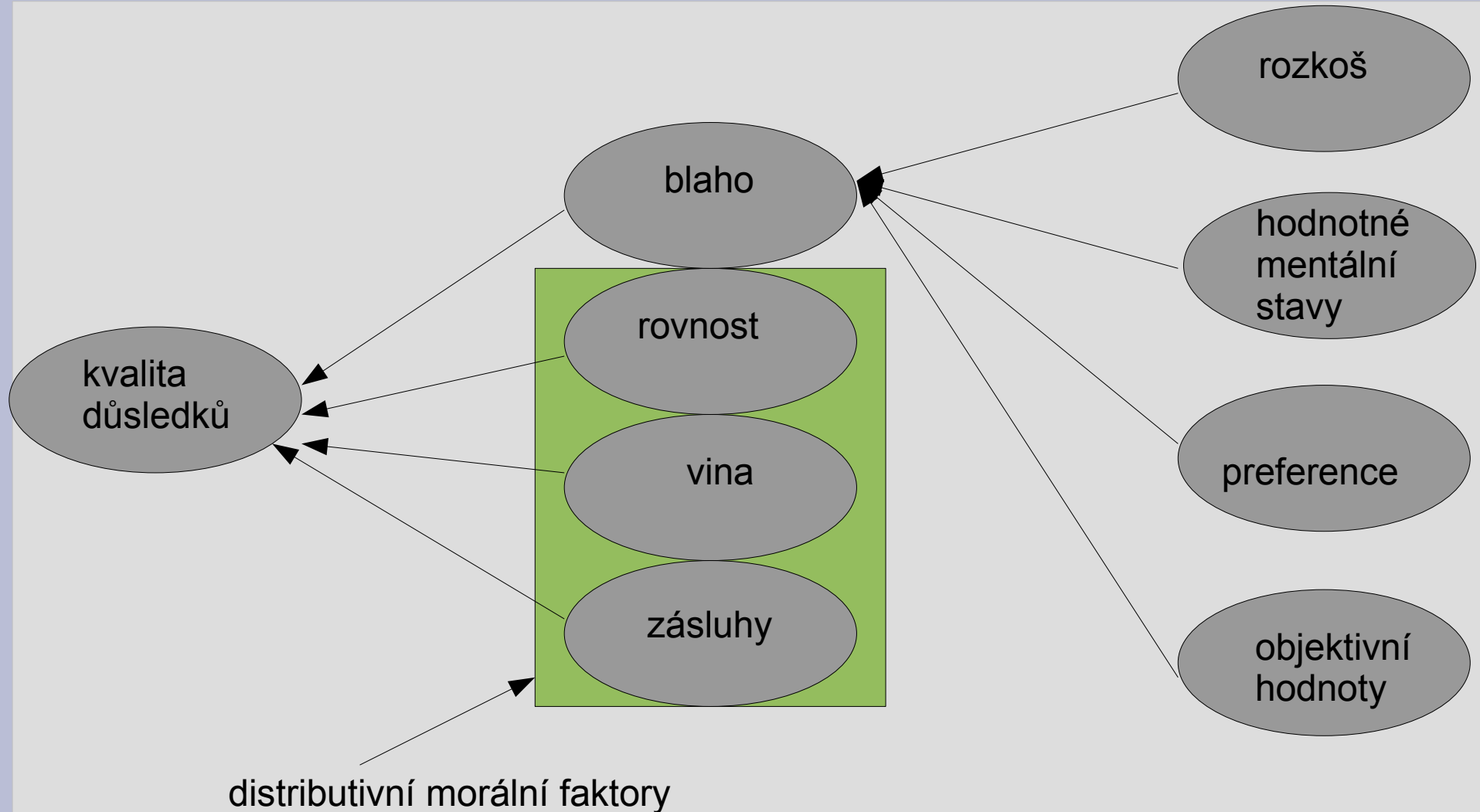
- Je kategoricky zakázáno vykonávat zlé činy, i když by jejich vykonáním došlo k zamezení většího množství činů téhož typu.
 - 1 vražda zamezí 50 vraždám: Nemohu porušit omezení nezabíjet, i když tím předejdu 50 porušením omezení nezabíjet.
 - JSME OMEZENI V OMEZOVÁNÍ ZLA

Konsekvencialismus, nebo deontologie?

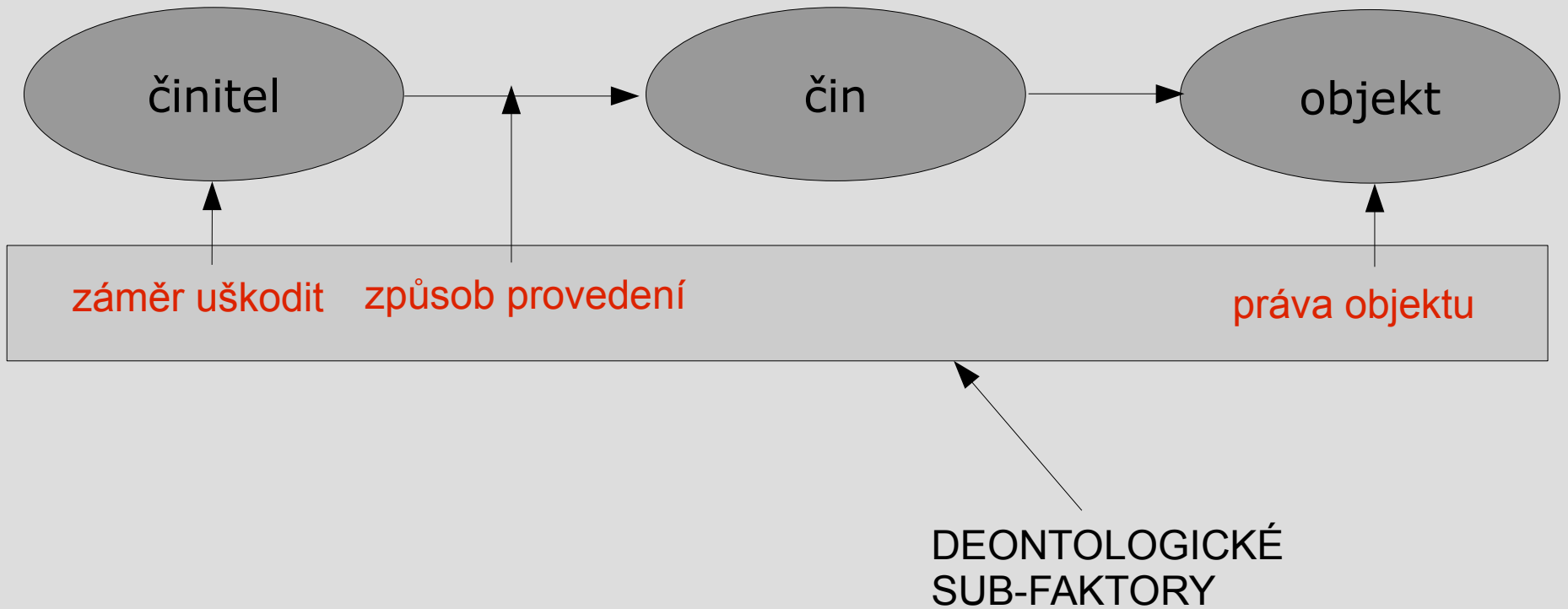
- Konsekvencialismus absolutizuje roli důsledků – umožňuje „intuitivně“ nepřijatelné činy, pokud maximalizují dobré důsledky
- Deontologie absolutizuje roli povinností/práv – neumožňuje „intuitivně“ přijatelné skutky, pokud porušují práva či povinnosti
 - Kant: „Ať raději vymře celé lidstvo, než aby bylo spácháno bezpráví“

Etika ctnosti

konsekvencialismus

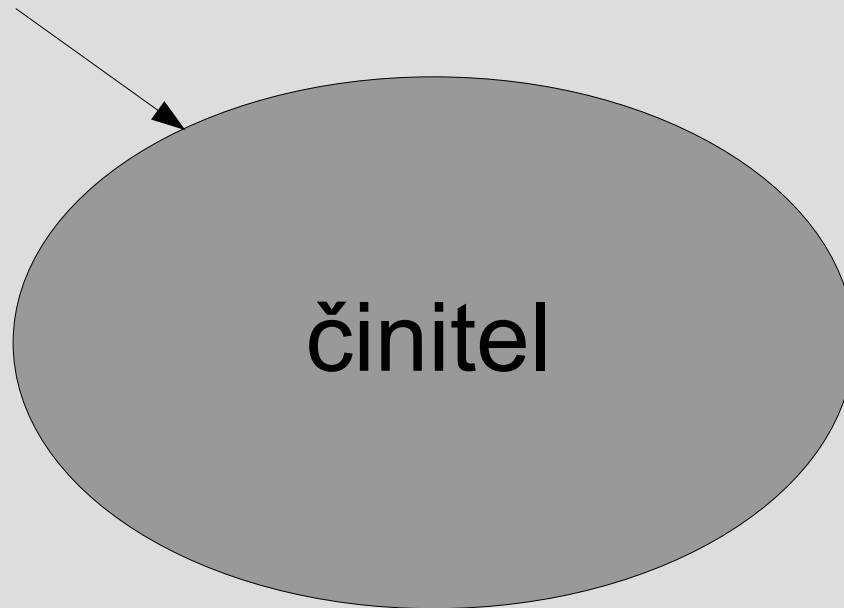

deontologie

etika ctnosti

morální charakter

- Proč bych měl pomoci Pepovi?
 - Konsekvencialismus – důsledky
 - Deontologie – povinnost
 - Etika ctnosti – pomoc je šlechetná, dobročinná
- Alternativní definice morálního problému
 - K a D – jak mám jednat v situaci S
 - EC:
 - Jak mám žít?
 - Jaký život je dobrý?
 - Jaké jsou správné rodinné a sociální vztahy?

Nástin vývoje

- Čínská filozofie (taoismus, konfucianismus)
- Platón
- Aristoteles (ctnost, praktická moudrost, hluboké štěstí)
- osvícenství
- 50. léta 20. století
 - Anscombová
 - MacIntyre
 - Williams
 - Footová, Slote

současnost

- 3 hlavní proudy:
 - Eudaimonismus
 - Teorie založené na morálním činiteli (agent-based)
 - Etika péče

Proč návrat EC?

- Potřeba změny v moderní morální filozofii
- Anscombová
 - „Moderní morální filozofie – 1958“
 - Kritika etiky povinností
 - Kritika hledání univerzálních pravidel
 - Kritika opomíjení role charakteru, emocí, ctnosti, motivů jednání...

- Williams

- Morálka vs. Etika

- Morálka jako deontologie – povinnost a vina

- Morálka vylučuje aspekt štěstí (luck)

- Etika zahrnuje morálku + emoce, přátele, rodinu, společnost, spravedlnost – návrat k Aristotelovi a Platónovi

- MacIntyre

- Koncepce ctnosti založená na sociálních praktikách

Vymezení EC

- Jaký čin je správný x jak mám žít?
- Zaměření na život jako celek
- Zásadní role charakteru a ctnosti
- Ctnost:
 - Stav bytí
 - Vnitřní stav a způsob jednání
 - Stabilita
 - Částečná vrozenost
 - Nutnost rozvíjet
 - Ctnost x zvyk
 - Ctnost x síla vůle

- Ctnost otázkou stupně
- Aplikace správných motivů vyžaduje moudrost – phronesis

- Antiteoretičnost etiky
 - Morální rozhodování není možné redukovat na jediný princip.

Teorie EC

EUDAIMONISMUS

- Eudaimonia – štěstí? vzkvétání? prosperita?
- Vychází z Aristotela – argument z funkce
 - Věci mají své funkce, činy své účely
 - Funkcím odpovídají kvality
 - Člověk má sociální funkce a přirozené funkce
 - Kvality spojené s těmito funkcemi jsou ctnosti
 - Přirozeným cílem člověka je eudaimonia – spojena s naplněním sociálních funkcí i přirozené funkce – rozumnosti.
 - Podmínka vyhýbání se extrémům.

- Poznámky:
 - Ctnost v konsekvencialism
 - Racionalita a moralita
 - Představitelé
 - Thomas Hurka
 - Philippa Footová
 - Rosalind Hursthouse
- **TEORIE ZALOŽENÉ NA ČINITELI**
 - Michael Slote
 - Teorie zaměřené na činitele (eudaimonismus)
 - Snaha definovat dobrý život
 - Správnost činu dána směřováním k hlubokému štěstí
 - Teorie založené na činiteli
 - Správnost činu dána výhradně vnitřním životem morálních činitelů – čin musí vycházet ze správných motivů

- ETIKA PÉČE

- Annette Baier

- Muži smýšlí maskulinně

- Povinnost
 - Spravedlnost
 - Autonomie

- Ženy kladou důraz na:

- Péči
 - Trpělivost
 - Schopnost vychovávat
 - Sebeobětování

Kritika EC z pozic D a K

- **SOBECKOST TEORIE**
 - Morálka je primárně o zájmech jiných osob, nikoli vlastních.
- **EC NENÍ NÁVOD K JEDNÁNÍ**
 - Etické teorie mají
 - Poskytnout rozhodovací proceduru
 - Být srozumitelné a aplikovatelné pro všechny
- **MORÁLNÍ ŠTĚSTÍ**
 - V EC nelze aplikovat vinu a chválu